

Մանկապարտեզի և ընտանիքի կապը որպես անհատական մոտեցման արդյունավետ իրականացման պայման

Վիրաբյան Քարսիլե

Հանգուցային բառեր. *համատեղ աշխատանք, սկզբունք, ստեղծագործական գործունեություն, ընտանիք, մանկապարտեզ, անհատական գրույցներ, դաստիարակություն*

Երեխաների դաստիարակության գործընթացում անհատական մոտեցման հիմնախնդիրը միշտ է եղել է առաջադեմ մանկավարժության ուշադրության կենտրոնում: Արդեն Կոմենսկու մանկավարժական համակարգում շատ պարզ նշված է այն մասին, որ ուսուցման և դաստիարակության ողջ գործընթացում անհրաժեշտ է հաշվի առնել երեխաների տարիքային և անհատական առանձնահատկությունները:

Ռուս մանկավարժ Ուշինսկին մշակել է երեխաների նկատմամբ անհատական մոտեցման ընդարձակ մեթոդիկա: Միննույն ժամանակ նա արտահայտել է այն կարծիքը, որ դժվար իրավիճակներում հայտնված երեխաների նկատմամբ չի կարելի կիրառել ինչ-որ դեղատոմս՝ դրանով իսկ շեշտադրելով խնդրի լուծման ստեղծագործական բնույթը:

Մակարենկոն գտնում էր, որ մանկավարժական մի շարք խնդիրների իրականացման համար շատ կարևոր է անհատական մոտեցման սկզբունքը՝ հատկապես կոլեկտիվի ձևավորման գործում, աշխատանքում, խաղում և այլն: Նա եկավ այն համոզման, որ իրականացնելով անձնավորության դաստիարակության ընդհանուր ծրագիրը՝ մանկավարժ-դաստիարակն այնտեղ պետք է ներմուծի «ճշգրտումներ» կապված երեխայի անհատական առանձնահատկությունների հետ: Երեխայի բնավորության մեջ ընդհանուրը և անհատականը խիստ փոխկապակցված են, որոնք ստեղծում են «խճճված հանգույցներ»: Սրանով Մակարենկոն ընդգծում էր անհատական մոտեցման դժվարությունը: Նա գտնում էր, որ դաստիարակության և ուսուցման գործընթացում անհրաժեշտ է հենվել երեխայի դրական որակների վրա: Ըստ նրա սա գլխավոր հենարան է դաստիարակության ընդհանուր համակարգում և անհատական մոտեցման սկզբունքում: Մակարենկոն գտնում էր, որ լավը մարդու մեջ միշտ պետք է ծրագրավորել և դաստիարակը պարտավոր է երեխային մոտենալ լավատեսորեն, թեկուզ սխալվելու ռիսկով: Դրա համար ամեն մի երեխայի մեջ անհրաժեշտ է հայտնաբերել բնավորության դրական կողմերը և արարքները և հավատ ներշնչել իր ուժերի և հնարավորությունների նմատմամբ, զարգացնել լավատեսություն, կյանքի նկատմամբ ուրախություն: Վաղ տարիքից զարգացնել ստեղծագործական գործունեությունը, ակտիվությունը, նախաձեռնությունը:

Մակարենկոն իր ողջ պրակտիկ աշխատանքի ընթացքում ապացուցել է, որ միայն կոլեկտիվում երեխան կարող է ստանալ այնպիսի որակներ, ինչպիսին են հարգել ընկերոջ կարծիքը, նպատակաուղղվածություն, կամք, ազնվություն, մարդասիրական զգացումներ և այլն: Չնայած այս տեսակետին, նա ընդգծում էր, որ

այս որակները զարգացնելիս հաշվի պիտի առնել անհատական մոտեցման անհրաժեշտությունը: Երեխային ուսումնասիրելիս ոչ միայն պետք է տեսնել արտաքինը, այն ինչ աչքի է ընկնում, այլ թափանցել երեխայի ներաշխարհը, հաշվի առնել նրա ցանկությունները:

Մեծ տեղ տալով անհատական մոտեցմանը Մակարենկոն չէր առաջարկում ինչ-որ յուրահատուկ մեթոդներ: Այս կամ այն մեթոդը կարելի է օգտագործել ելնելով պայմաններից, ստեղծված իրավիճակից և դաստիարակվողների առանձնահատկություններից: Ամեն մի միջոց կունենա որոշակի արդյունք, եթե այն չի առանձնացվում դաստիարակության ընդհանուր համակարգից: Ինչպես խորհրդային շատ մանկավարժներ, այնպես էլ Մակարենկոն նախադպրոցական տարիքի երեխայի ուսուցման և դաստիարակության ամենամեծ միջոցը համարում էր խաղը. «Ինչպիսին երեխան խաղում է, այնպիսին էլ կլինի աշխատանքում, երբ մեծանա» [6, 121]:

Երեխաների նկատմամբ անհատական մոտեցման հիմնախնդիրն իր մեծ արձագանքն է գտել Սուխոմլինսկու մանկավարժական հայացքներում: Դաստիարակության հաջողությունը նա դիտարկում էր հենց այդ դիրքերից: «Դաստիարակությունը նախ և առաջ մարդաբանություն է: Առանց երեխային ճանաչելու՝ առանց իմանալու նրա մտավոր զարգացումը, մտածողությունը, հետաքրքրությունները, հրապուրանքները, ընդունակությունները, տվյալները, հակումները, չկա դաստիարակություն» [3, 9]: Երեխաների անհատական առանձնահատկությունների հաշվի առնելու ճանապարհը Սուխոմլինսկին համարում էր ընտանիքը, նրա մանկավարժական լուսավորությունը, մանկավարժական տարրական գիտելիքների առկայությունը:

Երեխայի համար ընտանիքը համարվում է բնականաբար դաստիարակող միջավայր: Այն իր հետքն է թողնում երեխայի բնավորության և վարքի ձևավորման վրա: Ընտանիքում է ստանում աշխարհաճանաչման առաջին դասերը և ծանոթանում կյանքի տարրական կանոններին: Ստացած տվյալներն աստիճանաբար ընդարձակվում և բարդանում են այն չափով, ինչքանով զարգանում և աճում է երեխան:

Երեխաների հետ աշխատող մանկավարժը պետք է ծանոթանա ընտանեկան դաստիարակության պայմաններին: Շատ ծնողներ չունենալով մանկավարժական կրթություն, ծանոթ չլինելով գիտական մանկավարժության այսօրվա նվաճումներին, լիարժեք չեն պատկերացնում անհատական մոտեցման անհրաժեշտության դերը: Անհատական մոտեցման արդյունավետ պայմաններից են համարվում մանկավարժների այցելություններն ընտանիք, որն աննպատակ չպետք է լինի: Առաջին այցելության ժամանակ դաստիարակը ծանոթանում է ծնողների և ընտանիքի մյուս անդամների հետ, ստանում է որոշակի պատկերացում ընտանեկան պայմանների և դաստիարակության մասին: Զրուցելով ծնողների հետ անհրաժեշտ է բացահայտել ծնող-երեխա փոխհարաբերությունը, պարզել երեխայի տեղն ընտանիքում: Մանկավարժը կարող է եզրակացնել, թե ընտանեկան պայմաններն ինչքանով են ազդում երեխայի անհատական առանձնահատկությունների ձևավորման վրա: Կարևոր է բացահայտել նաև, թե երեխան ինչով է զբաղվում տանը, ունի սիրելի զբաղմունք կամ խաղ: Այս հարցի պարզաբանումը խո-

սում է այն մասին, թե ծնողները ինչքանով են հաշվի առնում օգտակարը և վնասակարը երեխայի համար: Մանկավարժի կարևոր խնդիրներից է նաև պարզել խաղալիքների դերը երեխայի կյանքում: Ո՞ւմ հետ է խաղում, ինչո՞վ է խաղում. հարց, որ շատ է հուզում բոլորիս: Առավել կարևոր է բացահայտել երեխայի նկատմամբ միասնական պահանջի հարցը: Դաստիարակության գործընթացում միասնականության բացակայությունն ընտանիքի անդամների միջև հանդիսանում է խոչընդոտ երեխայի անձնավորության ճիշտ ձևավորման համար: Մրավառ օրինակ կարող են համարվել վարքագծի շեղումներն ընտանիքում և մանկապարտեզում: Անհրաժեշտ փաստեր արձանագրելու համար երեխային պետք է ուսումնասիրել թե՛ ընտանիքում, թե՛ մանկապարտեզում: Այս աշխատանքը պետք է կատարել շատ զգուշորեն, քանի որ այն նուրբ հարց է: Սկզբում անհրաժեշտ է խոսել դրական որակների, նրանց կարողությունների, հետաքրքրությունների մասին: Այդ ժամանակ ծնողները կհասկանան, որ դաստիարակները ոչ թե մտածված շեշտում են թերությունները, այլ փորձում են այնպես անել, որ երեխաները դառնան ավելի լավը: Նման մոտեցումը հնարավորություն է տալիս ծնողներին և դաստիարակների միջև ստեղծել վստահություն և փոխըմբռնում: Ցավով պետք է նշել, որ շատ ծնողներ անկեղծ չեն դաստիարակների հետ: Ամոթի զգացումից ելնելով թաքցնում են երեխայի իսկական վարքագիծը տանը, գովաբանում են երեխաներին: Դաստիարակներն այնքան զգուշ պետք է լինեն զրույցների ժամանակ, որ կարողանան «որսան» չասվածը: Այդ նպատակով պետք է խոսեն նաև ընտանիքի մյուս անդամների հետ՝ ստանալով լրացուցիչ տեղեկություն երեխայի մասին:

Փորձենք նկարագրել Ա.Ա-ի վարքագիծը: Նա մանկապարտեզի ավագ խմբի սան է: Աչքի է ընկնում անկարգապահությամբ և կոպտությամբ: Ծնողների հետ զրույցի ժամանակ պարզվեց, որ նրանք զարմացած են նրա վարքագծով, քանի որ, ըստ նրանց Ա.-ն շատ լսող, բարեհամբույր երեխա է: Պարզեցինք, որ նրանք թաքցրել են իսկական վարքը, որի մասին զգուշացրեց տատիկը. երեխայի համար չի եղել ոչ մի արգելք, միշտ զբաղվել է հեռախոսով կամ համակարգիչով, նեղացրել է փոքրիկ քրոջը, ոչ մեկին չի լսել: Ստանալով նման տեղեկություն՝ անհրաժեշտ է խորը վերլուծել այն և բացահայտել դաստիարակությունում եղած թերությունները և գտնել դրականին հասնելու ճիշտ ճանապարհը: Պարտավոր ենք ծնողներին հասկացնել մանկապարտեզի և ընտանիքի համատեղ աշխատանքի անհրաժեշտությունը: Որպեսզի ընտանիքի հետ աշխատանքն ունենա հաջողություն, որոշակի արդյունք, անհրաժեշտ է մշակել այնպիսի ծրագիր, որը կօգնի բացահայտել երեխային աշխատանքում, խաղում և գործունեության մյուս տեսակներում, ընկերական միջավայրում, բակում, ծնողների հետ շփման ժամանակ: Այս ուսումնասիրությունները կօգնեն դաստիարակին ընտրել զրույցի այնպիսի թեմաներ, որոնք օգտակար կլինեն բոլորի համար: Դաստիարակը կարող է ընտրել թեմաներ ամբողջ խմբի ծնողների համար՝ առանձնացնելով նաև անհատական աշխատանք առանձին ընտանիքների հետ:

Ուսումնասիրելով բազմաթիվ ընտանիքներ՝ կարող ենք առանձնացնել բարեկեցիկ, արտաքնապես բարեկեցիկ և իրոք ոչ բարեկեցիկ ընտանիքներ:

Բարեկեցիկ ընտանիք – այս ընտանիքներին բնորոշ է ընտանիքի անդամներ

րի միասնական պահանջը երեխաների նկատմամբ. ուշադրություն նրանց հարցերին, զարմանք հետաքրքրությունների նկատմամբ, ճիշտ կազմակերպված խաղեր և այլ գործունեություն: Այս ընտանիքներում իրականացնում են ինչպես անհատական, այնպես էլ ընդհանուր աշխատանք: Շատ ծնողներ կարիք ունեն մանկավարժական գիտելիքների ընդլայնման: Նրանց հուզում է իրենց երեխաների զարգացման մասին հարցերը, մտահորիզոնի շրջանակները, ինչն է կարևոր երեխայի համար, ինչպե՞ս կազմակերպել ազատ ժամանակը: Բհարկե, անհատական մոտեցումը չի կարող քարացած լինել: Մշտապես առաջանում են նոր պահանջներ, խնդիրներ, որոնք կյանքն է թելադրում, որն էլ պահանջում է ստեղծագործական մոտեցում, գիտելիքներ և պրակտիկ փորձ ամեն մի երեխայի, ամեն մի ընտանիքի հետ աշխատելիս: Ընտանիքի անդամների քանակը, միայնակ երեխայի հիմնախնդիրը, «տատիկի մանկավարժությունը» չեն կարող լինել որոշակի գործոն ճիշտ կամ սխալ դաստիարակության համար: Կարող ենք բերել բազմաթիվ օրինակներ, որ երեխան մեծանում է միայնակ, բայց դաստիարակության հետ կապված խնդիր չկա: Երեխան այդ ընտանիքում ունի որոշակի պարտականություններ. խաղալուց հետո հավաքում է խաղալիքները և դնում իրենց տեղում, գիտի ինքնասպասարկման կանոնները, օգնում է մայրիկին և այլն: Մեկ այլ ընտանիքում նորից երեխան մեծանում է միայնակ: Հայրը սիրում է զբաղվել տեխնիկայի վերանորոգման աշխատանքով և այդ աշխատանքին անմիջական մասնակից է դարձնում իր երեխային, որն էլ սիրով կատարում է հոր հանձնարարությունները: Այս աշխատանքի շնորհիվ երեխայի մոտ ձևավորվում է վառ արտահայտված հետաքրքրություն տեխնիկայի նկատմամբ:

Հետաքրքիր են նաև այն ընտանիքները, որտեղ երեխային դաստիարակում է միայնակ մայրը, որ շատ ցավոտ խնդիր է մեր հասարակության համար: Այն ընտանիքներում, որտեղ մայրն է դաստիարակողը և նա համագործակցում է դաստիարակների հետ, լրացնում է իր մանկավարժական գիտելիքները, հետաքրքրվում է իր երեխայի ընդհանուր զարգացման խնդիրներով, ճիշտ է հաղորդակցվում երեխայի հետ, մասնակից է դառնում մանկապարտեզի հասարակական աշխատանքին, համարվում է բարեկեցիկ ընտանիք:

Կան ընտանիքներ, որտեղ ճիշտ ընթացող ընտանեկան դաստիարակության հետ նկատվում են որոշակի բացթողումներ, թույլ օղակներ: Երեխան մանկապարտեզում ունի ընկերներ, որոնց հետ խաղում է նաև տանը, բայց աշխատանքային դաստիարակությունը ճիշտ չեն իրականացնում: Ամբողջ աշխատանքը երեխայի փոխարեն կատարում են մայրը կամ քույրը: Ընտանիքում ճիշտ չեն դրված աշխատանքային դաստիարակության հիմքերը. տղա երեխան ոչ մի աշխատանք չպետք է կատարի, քանի որ ավագ քույրը եղել է նրա խնամողը և չի սովորեցրել ինքնուրույնություն և ակտիվություն:

Արտաքուստ բարեկեցիկ ընտանիքի օրինակ կարող է լինել հետևյալը: Ընտանիքում ամեն ինչ շատ լավ է: Բոլորը համերաշխ են, աշխատասեր, հոգատար միմյանց նկատմամբ: Ընտանիք այցելելու և նրանց հետ զրույցի ժամանակ պարզվեց, որ նրանք բարյացակամ չեն վերաբերվում իրենց տղայի ընկերներին: Օտոները խստիվ արգելել են ընկերների այցելություն իրենց տուն: «Ավելի լավ է հեռուստացույցով կամ համակարգիչով զբաղվի՛ր, խաղա՛ հայրիկի հետ, քան տուն

գան և կեղտոտեն այն»: Ճիշտ է, տունը շատ մաքուր է, և տիրում է թանգարանա-
յին կարգ ու կանոն, որն էլ ազդում է ընկերների հետ շփմանը: Ուսումնասիրու-
թյունը ցույց տվեց, ու երեխան ապրում է իր ընտանիքի «նեղ աշխարհում»:

Գոյություն ունեն նաև **ակնհայտորեն անբարեկեցիկ ընտանիքներ**, որոնց
ցուցանիշ կարող է համարվել չկարգավորված կենցաղը, երեխայի նկատմամբ ոչ
միասնական մոտեցումը: Այդ ընտանիքներում, որտեղ բացակայում է դաստիա-
րակությունը, երեխան դուրս է հսկողությունից: Նկատվում են նաև ֆիզիկական
բռնության դեպքեր:

Կան նաև այնպիսի մայրեր, որոնք երեխայի մեջ տեսնում են իրենց կյանքի
նպատակը և ըստ իրենց շատ մեծ եռանդով զբաղվում են նրա դաստիարակու-
թյամբ: Նման դեպքերում նրանք երեխայի մեջ ամրագրում են այնպիսի անցան-
կալի երևույթներ, ինչպիսին են կամակորությունը, եսասիրությունը, անտարբե-
րություն «սիրող» մոր պահանջների նկատմամբ: Նրանք կատարում են երեխայի
բոլոր ցանկությունները. պակասում է երեխայի ինքնուրույնությունը, ամեն ինչ
անում է մայրիկը: Մնում է միայն պահանջել: Դաստիարակից պահանջվում է
շատ մեծ աշխատանք նման մայրերի հետ: Նրանք պետք է խոսեն մայրական
կույր սիրուց առաջացող վտանգների մասին:

Հանդիպում են նաև երիտասարդ մայրեր, որոնք, հակառակը, չեն ցանկա-
նում իրենց ուժն ու եռանդը տալ իրենց երեխային: Երեխաները մնում են հսկողու-
թյունից դուրս: Միայնակ մնալը ոչ միայն վտանգավոր է, այլ նաև տխուր և առա-
ջացնում է վախի զգացում: Նման ապրումներն ազդում են երեխայի առողջության
վրա, նրանք դառնում են դյուրագրգիռ, նյարդային, վիրավորված, վախկոտ:

Նման մայրերի հետ դաստիարակը պետք է շատ լուրջ աշխատանք կատարի
և խիստ ձևով ազդի նրանց վրա, նույնիսկ կազմակերպի դաստիարակչական աշ-
խատանքներ: Անհրաժեշտ է ցույց տալ այն վտանգները, որ սպառնում են երեխա-
յին, երբ նա տանը միայնակ է: Աշխատանքները պետք է կատարել նրբանկատո-
րեն, որպեսզի մոր մոտ չառաջանա տհաճություն իր երեխայից, կամ երեխան հա-
մարվի հոգս:

Նման երեխաների դաստիարակությամբ հիմնականում պետք է զբաղվեն
փորձառու մանկավարժները: Կարևոր է ոչ թե պահանջել, այլ համոզել, որոշակի
դեպքերում հարգել նաև նրանց հետաքրքրությունները, արթնացնել հետաքրքրու-
թյուն իր երեխայի նկատմամբ, ցույց տալ, որ երեխան ոչ միայն հոգս է, այլև
ուրախություն, կյանքի նպատակ: Երեխայի հետ շփումը հարստացնում է մոր
հոգևոր աշխարհը: Անհրաժեշտ է բացատրել ծնողին, որ ապագայում երեխան է
դառնալու նրա հենարանը:

Կան երեխաներ, ովքեր մեծանում են առանց հայրերի: Նման ընտանիքների
շատ երեխաներ իրենց համար ստեղծում են հոր կերպար, հասակակիցներին և
դաստիարակներին պատմում իրենց երևակայած հայրիկի մասին: Երեխան
ուզում է լինել բոլորի նման: Չի կարելի կոտրել նրա ստեղծած աշխարհը, բացա-
հայտել սուտը, պատժել: Լավ հայր ունենալու նրա երազանքը պետք է շատ նուրբ
ձևով պահպանել՝ չմոռանալով այն մասին, որ երեխան և նրա մայրը կյանքի շե-
մին են, նրանք պետք է առաջ շարժվեն կյանքի դժվար ճանապարհով: Երեխայի
համար հավասարապես թանկ ու սիրելի են և՛ հայրիկը, և՛ մայրիկը, ուստի կող-

մերից մեկնումեկի բացակայությունը խաթարում է երեխայի կյանքը: Փոքրիկը դառնում է ինքնամփոփ, լռակյաց: Այս փոփոխությունները, բնականաբար, բացասաբար են անդրադառնում նրա բնավորության ձևավորման վրա: Հատկապես շատ ծանր է, երբ ծնողները միմյանցից հեռանում են թշնամացած: Շատ դեպքերում գիտակցաբար իրենց ստեղծությունը ներարկում են երեխաներին: Երեխաներին բախտի քմահաճույքին թողած ծնողները հասարակությանը ոչ արժանին են հատուցում:

Դաստիարակի աշխատանքն ընտանիքի հետ ամենադժվարն է, բայց ամենաանհրաժեշտը: Այս աշխատանքը երեխայի նկատմամբ անհատական մոտեցման անբաժան գործն է, յուրահատուկ օգնություն, միաժամանակ ոչ ցանկալի որակների կանխում, հոգատարություն նրա կյանքի նկատմամբ: Կազմակերպելով ծնողներին հետ աշխատանք դաստիարակն առաջին հերթին ուշադրություն է դարձնում ոչ լիարժեք ընտանիքներին, փորձում օգնել ծնողներին: Աշխատանքի ձևերը շատ տարբեր են, բայց առաջնայինը մնում է անհատականը: Փորձված դաստիարակներն առանձնացնում են կոնկրետ հարցեր ծնողների հետ աշխատելիս: Միասնական դաստիարակչական աշխատանքի համար մշակում են ծրագիր: Նրանց պարտականությունները շատ են և բազմազան: Հաշվառումների մեջ պետք է նշեն երեխաների վարքագիծը գործունեության տարբեր տեսակներում, բնավորության գծերը և մտածեն երեխայի հետ աշխատանքի տարբեր ձևերի մասին:

Ընտանեկան դաստիարակության մանկավարժությունը դաստիարակության մասին գիտության ամենադժվար բաժինն է: Մանկավարժական մտքի պատմության բոլոր փուլերում ընտանեկան դաստիարակության հարցերն ըստ ամենայնի արժարժվել են դասական մանկավարժների կողմից: Ընտանեկան դաստիարակության լուրջ թերություններից մեկն էլ այն է, որ շատ հաճախ ծնողները չեն ճանաչում երեխային, հաշվի չեն առնում նրա պահանջմունքները, նախասիրությունները, ցանկությունները և ձգտումները:

Ծնողների հետ աշխատանքում կարևորում ենք գրույցների դերը: Ծնողների հետ անհատական գրույցները չպետք է լինեն պատահական առավոտյան երեխային ընդունելիս կամ երեկոյան տուն ճանապարհելիս: Նման դեպքում կարող են փոխանակել մի քանի նախադասություն: Զրույցները պետք է իրականացնեն ծնողների համար հարմար ժամանակ, հանգիստ պայմաններում: Նման գրույցների համար դաստիարակը շատ մանրակրկիտ պետք է պատրաստվի: Զրույցների ժամանակ պետք է ներկայացվեն նաև երեխայի կատարած աշխատանքները (նկարչություն, ծեփ, ապլիկացիա), որոնք հնարավորություն կտան ավելի լավ ճանաչելու երեխային և գրույցը կդարձնեն ավելի պարզ և հետաքրքիր:

Ծնողների հետ անհատական աշխատանքը պետք է գուգահեռվի կոլեկտիվ աշխատանքի հետ: Ծնողների հետ աշխատելիս անհրաժեշտ է բացահայտել, թե երեխան տանը և մանկապարտեզում ինչպես է վերաբերվում աշխատանքին, աշխատելիս կամային որակներ դրսևորում է, թե ոչ: Կարևոր է ծնողներին բացատրել, որ եզրակացություն անելիս ելնել տարբեր երևույթներից և ոչ թե հակառակը, սկզբում եզրակացնել, հետո արձանագրել փաստը: Օրինակ՝ ըստ ծնողի՝ իր երեխան բարևում է բոլորին, բայց պարզվեց, որ տղան բարևում է միայն մեծահա-

սակներին: Խմբասենյակ մտնելիս շրջվում է դեպի դաստիարակը և բարևում, իսկ երեխաներին՝ ոչ:

Վերոնշյալից կարող ենք եզրակացնել.

1. Ինչպես ծնողների կուլեկտիվի, այնպես էլ առանձին ծնողների հետ աշխատանքը կունենա արդյունք, եթե լավ ենք տիրապետում ընտանեկան դաստիարակության առանձնահատկություններին
2. Դրական արդյունք կստանանք այն ժամանակ, երբ ծնողների և դաստիարակների միջև կա համատեղ աշխատանք և միասնական պահանջ երեխաների նկատմամբ
3. Այն ծնողներին, ովքեր չունեն մանկավարժական կրթություն, անհրաժեշտ է տալ որոշակի գիտելիքներ տարիքային և անհատական առանձնահատկությունների մասին, ինչը հնարավորություն կտա երեխաների մեջ տեսնել և՛ դրականը, և՛ բացասականը և վերլուծել նրանց արարքները
4. Ընտանիքի և մանկապարտեզի կապը երեխաների նկատմամբ անհատական մոտեցում դրսևորելու կարևոր պայմաններից մեկն է: Դրա իրականացումը պահանջում է խոր գիտելիքներ, հաղորդակցական կարողություններ, հմտություններ և այլն:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ամիրջանյան Յու. Ա., Սահակյան Ա.Ս., Մանկավարժություն, Երևան, 2005, 455 էջ:
2. Ղույունյան Գ.Ե., Մանկավարժություն, գիրք 2, Երևան, 2005, 232 էջ:
3. Սուխոմլինսկի Վ.Ա., Միրտս նվիրում եմ երեխաներին, Երևան, 1977, 319 էջ:
4. Սուխոմլինսկի Վ.Ա., Պավիշի միջնակարգ դպրոցը, Երևան, 1984, 502 էջ:
5. Подласый И.П., Педагогика, Москва, кн. 2, 2003, 256 стр.
6. Макаренко А.С., О воспитании, Москва, 1988, 256 стр.

Связь между детским садом и семьей как условие эффективной реализации индивидуального подхода

Вирабян Кармиле

Резюме

Ключевые слова: совместная работа, принцип, творческая деятельность, семья, детский сад, индивидуальные беседы, воспитание

Индивидуальный подход является одним из важных принципов педагогики. Индивидуальный подход требует от воспитателя большого терпения, умения разобратся в сложных проявлениях поведения.

Индивидуальный подход оказывает положительное влияние на формирование личности каждого ребенка, если он осуществляется в определенной системе: изучение и установление причин формирования особенностей характера и поведения, определение соответствующих средств и методов.

На основании изучения многих семей, мы можем выделить благополучные, внешне благополучные и явно неблагополучные семьи.

Исследования показали, что характерными особенностями благополучной семьи являются единство требований к ребенку со стороны всех членов семьи, внимание к его запросам, разумное удовлетворение его интересов и условий для трудовой и игровой деятельности, а показателями неблагополучных семей являются неустроенность быта, отсутствие строгого режима и единства требований к ребенку и даже отсутствие простого надзора за ним.

Известно, что для ребенка семья является естественной воспитывающей средой. Она накладывает свой отпечаток на его характер и поведение. В семье он получает первые уроки познания мира. Семья во многом определяет отношение ребенка к трудовой деятельности, культуру его поведения, активность и целый ряд других качеств личности, а эффективность семейного воспитания определяется и связью семьи с образовательными учреждениями.

The Relationship between Kindergarten and Family, as a Condition for the Effective Implementation of Individual Approach

Virabyan Karmile

Summary

Key words: *joint work, principle, creative activity, family, kindergarten, individual conversations, upbringing*

Individual approach is one of the important principles of pedagogy. Individual approach requires from educator patience and the ability to overcome from complicated situations. Individual approach has a positive effect on the formation of each child's personality if it is implemented with a particular system: the study and determination of the reasons, for the formation of the features of behavior and character, and definition of appropriate means and methods.

Based on the study of many families and groups, we can distinguish between prosperous, outwardly prosperous and clearly dysfunctional families.

Studies have shown that a characteristic feature of a happy family is the unity of requirements for a child by all family members, paying attention to his needs, reasonable satisfaction of his interests and conditions for labor and play activities, and indicators of dysfunctional families are disorder of life, the lack of strict regime and the unity of the requirements for the child, and even the absence of simple supervision of them.

From research it turned out that for a child, the family is a natural upbringing environment. It leaves its mark on his character and behavior. In the family, he receives the first lessons and knowledge of the world. The family largely determines the child's attitude to labor activity, the culture of his behavior, activity and a number of other personality traits.